

Obsah

Události v EU:	EU věří v posílení vzájemných vztahů s USA	strana 2
Brusel Inside:	Odmrazování transatlantických vztahů: Blyská se na lepší časy?	strana 5
Drobnohled:	5G v Česku: Základní předpoklad úspěšné digitální transformace	strana 6
Hlavní téma:	Víceletý finanční rámec EU 2021 – 2027 a Next Generation EU v podmínkách České republiky	strana 7
EU Seriál:	ReactEU: Zdravotnictví o krok blíže k čerpání	strana 11

EKONOMICKÉ A STRATEGICKÉ ANALÝZY

David Navrátil

hlavní ekonom České spořitelny
+420 956 765 439, dnavratil@csas.cz

Petr Zahradník

+420 956 765 213, pzahradnik@csas.cz

EU OFFICE / KNOWLEDGE CENTRE

Tomáš Kozelský

+420 956 718 013, tkozelsky@csas.cz

Tereza Hrtúsová

+420 956 718 012, thrtusova@csas.cz

Radek Novák

+420 956 718 015, radeknovak@csas.cz

Česká spořitelna, a.s.

Budějovická 1518/13b

140 00 Praha 4

EU_office@csas.cz

<http://www.csas.cz/eu>

Sledujte nás na Twitteru:

ReSearch
Česká spořitelna

@Research_sporka

Obsahovými partnery Měsíčníku EU aktualit jsou
Zastoupení Evropské komise v ČR a portál EurActiv.cz

Evropská
komise

EURACTIV.cz

Milí čtenáři,

vánoční svátky se kvapem blíží a vrcholí každoroční shon za nákupy, dárky, výzdobou a plánováním dovolených ke konci roku. Letos to je však v mnohém jiné než minulé roky. Někteří teď mají spíše v kalendáři zatrhnutý termín s poznámkou návštěva kadeřnictví, masáž a jiné služby, které byly v rámci „druhé vlny“ koronaviru a s tím spojených restrikcí uzavřeny. Běžné i ty předvánoční nákupy se teď spíše přesouvají do online podoby a doručovatelské služby jednou na plné obrátky.

K další změně tentokrát na postu asi nejsledovanějšího prezidenta světa došlo ve Spojených státech amerických. Joe Biden porazil ve volbách dosavadního prezidenta Donalda Trumpa. Úřadu by se měl ujmout v lednu 2021. Očekává se, že tato změna přinese i zlepšení spolupráce mezi USA a EU, která v posledních letech spíše pokulhávala. Důležitými tématy ve vzájemných vztazích bude i nadále boj s koronavirem, klimatické změny (z Pařížské klimatické dohody chtěl Donald Trump odstoupit) nebo dlouho rezonující obchodní spory či další sporné téma a to zdanění velkých technologických firem.

Ač Češi patří k nejvíce euroskeptickým národům, podle nedávného průzkumu by v referendu o přistoupení do EU hlasovalo 56 % z dotázaných respondentů. Nízká však stále zůstává podpora společné měny Eura, pro kterou se vyjádřilo jen zhruba 20 % dotázaných. Více k tématu na straně 3. v rubrice Události v EU.

Pokud jsem již zmiňoval, že předvánoční čas bývá často spojován s nákupy, tak nelze opomenout ani úklid, které některé domácnosti berou opravdu důkladně. A do podobného úklidu ač úplně jiných rozměrů se ve spolupráci chystá hned několik států, ke kterým patří i Česká republika. Nepůjde o nic menšího než o odstraňování trosk, úlomků a jiného smetí, které lidstvo vyneslo v posledních desetiletích na oběžnou dráhu. A že toho nebude málo, ukazují statistické modely, dle kterých by různých objektů větších než deset centimetrů mohlo být až 34 tisíc. Další zajímavosti o tomto vskutku nelehkém úkolu se dočtete na straně 4 našeho Měsíčníku.

Vzájemným vztahům mezi Evropskou unií a Spojenými státy americkými jsme věnovali i příspěvek v naší pravidelné rubrice Brusel Inside. Kolega Petr Zahradník se v něm blíže podíval na pozadí k ledu odložené dohody o Transatlantickém partnerství mezi zmiňovanými ekonomikami a hlavně jakým směrem se to může ubírat po změnách, které teď v USA probíhají a jež dávají tušit, že by mohly pomoci k urovnáním některých třenic. Z pútek a naschválů by snad při dobré vůli mohl vzniknout opět vzájemný dialog, který snad bude vést k oboustranně výhodnému partnerství.

Nalistujte si stranu 7, kde začíná hlavní téma Měsíčníku věnované Víceletému finančnímu rámci EU 2021 – 2027 a novému nástroji Next Generation EU, který vznikl pro potřebu snížení dopadu koronavirové krize. Jeho prostřednictvím Komise významně posiluje rozpočtové zázemí EU reagující na potřebu snižovat a určitým způsobem kompenzovat škody způsobené pandemií.

Vážení čtenáři, přeji vám poklidné prožití svátků vánočních a do nového roku štěstí, zdraví a úspěchy v osobním i profesním životě.

Tomáš Kozelský

@Research_sporka

Události v EU

EU chce po nástupu nového amerického prezidenta výrazně posílit spolupráci se Spojenými státy. - Pro vstup České republiky do Evropské unie by v říjnu v referendu znovu hlasovalo 56 % Čechů. - Státy eurozóny se shodly na reformě Evropského stabilizačního mechanismu. - Větší soběstačnost a dostupnější léky. To předpokládá nová farmaceutická strategie EU.

POLITIKA

EU věří v posílení vzájemných vztahů s USA

Evropská unie chce po nástupu nového amerického prezidenta Joea Bidena výrazně posílit spolupráci se Spojenými státy, s nimiž měla poslední čtyři roky za vlády Donalda Trumpa chladné vztahy. **Sedmadvacítka evropských zemí zveřejnila strategii, podle které hodlá společně s Washingtonem bojovat proti pandemii nemoci covid-19 i klimatickým změnám a také vyřešit vzájemné obchodní spory.**

Evropská komise dává v plánu najevo, že Bidenovo volební vítězství nad končícím prezidentem Trumpem, který označoval EU spíše za soka než za partnera, je „příležitost, která se naskytne jednou za generaci“. Evropský blok ji hodlá využít a přesvědčit novou americkou vládu ke spolupráci na globálních tématech a návratu k multilateralismu, k němuž se Trump stavěl kriticky.

Dosavadní šéf Bílého domu například odmítal uznat závažnost klimatických změn a oznámil odstoupení své země z pařížské klimatické dohody. Biden dal jasně najevo, že hodlá v této věci zcela obrátit kurz a dřívější závazky opět respektovat. Výrazně aktivnější přístup bližší tomu evropskému má zvolený prezident také směrem k nynější pandemii, jejíž průběh Trump zprvu zlehčoval a snažil se co nejméně omezit americkou ekonomiku.

Unie by podle plánu chtěla přesvědčit USA, aby například spolufinancovaly zajištění vakcín pro země celého světa. Trump přítom na nedávném summitu vyspělých zemí G20 zmínil, že vakcínu by podle něj jako první měli dostat Američané.

Zásadní zlepšení očekává Unie v obchodních vztazích. Trump zavedl cla na dovoz hliníku či oceli a kvůli negativní americké obchodní bilanci s EU hrozil uvalením další celní zátěže. Podle dnešního plánu by EU chtěla s USA „úzce spolupracovat na vyřešení vzájemných obchodních sporů vadících oběma stranám“. Konkrétní řešení při jako je dlouhodobá celní válka o státní podporu leteckých výrobců Airbus a Boeing však Komise nenastínila.

Biden sice dal najevo, že bude oproti Trumpovi větším příznivcem globálních organizací jako je Světová obchodní organizace (WTO), není však jisté, nakolik sblíží své obchodní postoje s evropskými. Podle expertů bude v této věci důležité také hledání společného přístupu k posilující globální roli Číny, o němž však Komise ve své strategii nemluví.

EU by ráda s Bidenovou vládou vyřešila také další sporné téma, kterým je zdanění velkých technologických firem. Komise by chtěla obnovit letos přerušovaný dialog a přimět Washington, aby souhlasil s kompromisní variantou zdanění amerických internetových obrů jako Facebook či Google, která by předešla zaváděním různých daní v jednotlivých evropských zemích. EK také chce k vyřešení obchodních a daňových sporů ustavit zvláštní transatlantickou radu.

Podobný plán jako Komise velvyslancům členských zemí EU představil předseda Evropské rady Charles Michel. Počítá mimo jiné s tím, že Biden by s unijními lídry měl v první polovině příštího roku hned dvakrát probrat možnosti budoucí spolupráce: nejprve při videokonferenci a až to vývoj covidové nákazy dovolí, tak i osobně v Bruselu.

<https://euractiv.cz/section/evropska-unie-a-svet/news/biden-v-cele-usa-je-podle-eu-prilezitosti-k-posileni-spoluprace-na-globalnich-tematech/>

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_20_2279

Pro vstup do EU by znovu hlasovalo 56 % Čechů

Pro vstup České republiky do Evropské unie by v říjnu v referendu znovu hlasovalo 56 procent Čechů, proti květnu je to nárůst o devět procent. Hodnota je stejná jako loni v říjnu. Vyplyvá to z průzkumu Ústavu empirických studií STEM vypracovaným ve spolupráci s Institutem pro evropskou politiku EUROPEUM. Podle výzkumného pracovníka EUROPEUM Víta Havelky je opětovný nárůst dán tím, že Evropská unie zareagovala na koronavirovou epidemii a je aktivním hráčem, co se týče jednání o vakcínách i dovážení léků. Průzkumu se zúčastnilo zhruba 1000 respondentů.

Velmi pozitivní a aktivní vztah k EU má podle průzkumu 21 procent lidí. Zhruba 30 procent má vlažný přístup, tedy příliš se EU nezabývají, ale zároveň rozhodně nechtějí z bloku vystoupit. Odpůrců, kteří nemají rádi EU, ale zároveň o ní nemají příliš znalostí, je podle průzkumu 23 procent, skutečně aktivních odpůrců 2 procenta. Jeden z deseti občanů je podle průzkumu k EU kritický, nedůvěřivých je zhruba 16 procent.

Rozdíl je podle průzkumu mezi pocitem evropanství a spokojeností s členstvím v Evropské unii. Zatímco pro první možnost se vyjádřilo 78 procent respondentů (v květnu 69 procent), spokojeno s členstvím v EU bylo v říjnu 52 procent lidí proti 46 procentům v květnu.

Podpora eura se u české veřejnosti pohybuje od roku 2011 stále kolem 20 procent. Podle Havelky platí, že pokud klesne podpora čehokoli pod zhruba 25 až 30 procent, stává se z dané věci konsensus a je těžké pro ni získat výraznější podporu.

Přes dvě třetiny respondentů nezpochybňují ekonomický přínos členství v EU. Zároveň ale totožný podíl lidí míní, že peníze z evropských fondů jsou ohrožené korupcí víc než ostatní veřejné zdroje. Rozdělování peněz považuje za neférové 73 procent respondentů.

Více než polovina lidí si myslí, že o penězích vyčleněných na projekty se nerozhoduje primárně v Česku. Jako priority lidé vidí peníze na nezaměstnanost a oživení ekonomiky, dále na dopravu, životní prostředí, zemědělství nebo sociální služby. Překvapivé pro výzkumníky bylo, že lidé, kteří mají velmi pozitivní vztah k EU, často podceňují význam sociálních služeb a na rozdíl od ostatních segmentů společnosti to nevidí za prioritu. Pro lidi kritické k EU pak často není tak důležité životní prostředí, uvedli zástupci institucí.

Více než polovina Čechů by chtěla pokud možno hned řešit klimatickou změnu, 45 procent lidí někdy a pouze zlomek nikdy. Zároveň ale cíle Zelené dohody pro Evropu (tzv. Green Deal) nejsou lidem vždy známy. Dohodu a zároveň společný postup EU v řešení klimatické změny podpořilo 28 procent respondentů, zhruba třetina sice dohodu podporuje, ale ČR má jít podle ní vlastní cestou. Zhruba každý sedmý Čech považuje v současnosti za zásadní jiné priority, podle podobného podílu nemá dohoda smysl. Asi desetinu respondentů je to jedno, nebo nemá na věc názor.

<https://euractiv.cz/section/cr-v-evropske-unii/news/56-procent-cechu-by-znovu-hlasovalo-pro-vstup-do-eu-ukazuje-pruzkum/>

EKONOMIKA A EURO

Evropský stabilizační mechanismus jako pojistka pro záchranu bank

Státy eurozóny se shodly na reformě Evropského stabilizačního mechanismu (ESM), který poskytuje asistenci zemím ve finančních problémech.

Fond má nově od roku 2022 sloužit také jako pojistka pro krajní případy záchranu bank. Dohodu musí stvrdit parlamenty zemí platících eurem.

Reforma, na které se dohodlo 19 zemí používajících společnou měnu, má záchranný fond celkově posílit a snížit rizika pro investory. **Pokud by například bylo nutné restrukturalizovat dluh ohrožené země, ESM by mohl s investory vyjednávat. Ve výjimečných situacích by mohl pomáhat i bankám.**

ESM je mezivládní organizací, jejímž smyslem je v případě nutnosti poskytnout pomoc zemím eurozóny, které se dostanou do finančních problémů. V rámci současné covidové krize se státy shodly, že z tohoto krizového fondu budou moci

především na výdaje spojené se zdravotní péčí čerpat úvěry celkem za 240 miliard eur (6,7 bilionu Kč).

Shodu na reformě fondu dosud blokovaly rozdílné požadavky některých zemí k podrobnostem reformy. Zvláště Itálie dávala dlouhodobě najevo obavy související s restrukturalizací státního dluhu. Řím se obával, že zavedení jednotné doložky o společném postupu pro všechny dluhopisy eurozóny může ohrozit schopnosti Itálie splácet svůj dluh.

ESM bude na základě shody sloužit i jako krajní pojistka pro takzvaný Jednotný fond pro řešení krizí (SRF). Ten pomáhá při restrukturalizaci bank, které se dostanou do problémů, a má předcházet závažnějším dopadům jejich případných krachů na ekonomiku.

<https://euractiv.cz/section/ekonomika/news/evropsky-stabilizacni-mechanismus-bude-moci-od-roku-2022-pri-krizovych-situacich-zachranovat-banky/>

<https://www.esm.europa.eu/about-esm/esm-reform>

ZDRAVOTNICTVÍ

Nová farmaceutická strategie EU

Větší soběstačnost a dostupnější léky. To předpokládá nová farmaceutická strategie z dílny Evropské komise, která chce v příštích letech docílit férové konkurence mezi farmaceutickými firmami, usnadnit situaci producentům generických léků a zajistit dostatek klíčových léčiv na trhu i v době krize.

Komise návrhem nové strategie reaguje na dlouhodobý nedostatek některých léků na evropském trhu, který zvýraznila současná pandemie covidu-19. Unijní exekutiva se proto podle strategie chystá přijít s konkrétními návrhy, které by například v krizi umožňovaly vyrábět generické léky bez souhlasu výrobců původních přípravků.

Generická léčiva jsou kopie originálních medikamentů, které mohou přijít na trh po vypršení patentové ochrany originálu. Komise však usiluje o to, aby byl jejich prodej v krizi možný i dříve.

Pravidla Světové zdravotnické organizace umožňují výjimečně povolit produkci léků bez souhlasu vlastníků patentu, Komise se však přes řadu výzev europoslanců během současné pandemie zdráhala tuto výjimku uplatnit. Nyní Brusel vyzval členské státy, aby tak v čase zdravotnické krize samy činily.

Události v EU

Česko bude pomáhat s úklidem vesmíru. Evropská kosmická agentura podepsala se švýcarskou společností ClearSpace kontrakt v hodnotě 86 milionů eur na úklid vesmírného smetí. - Kvalita ovzduší v zemích Evropské unie se v posledním desetiletí zlepšila, jeho znečištění však stále způsobuje statisíce předčasných úmrtí ročně.

Unijní exekutiva se chce v budoucnu zaměřit mimo jiné také na důsledné dodržování antimonopolních pravidel, které by zajistilo, aby velké společnosti nebránily dalším firmám vyrábět a prodávat levnější léky, což nyní podle Bruselu někdy činí.

Díky větší unijní koordinaci navržené Komisí by se mohly generické léky snáze dostávat na český trh, čímž by český zdravotní systém mohl ušetřit nemalé finanční prostředky, což by pozitivně pocítili sami pacienti.

Komise chce po konzultacích s farmaceutickými firmami v příštím roce navrhnout možné pobídky, které by je přiměly přesunout část produkce klíčových léčiv z asijských zemí do Evropy. **Unijní exekutiva hodlá také firmy přimět k tomu, aby v případech krize měly připraveny zásoby nezbytných léčebných prostředků.**

Návrhy Komise však musejí schválit členské státy, do jejichž výhradních pravomocí otázky týkající se veřejného zdraví spadají a své kompetence mnohdy Bruselu svěřují neochotně.

<https://euractiv.cz/section/budoucnost-eu/news/farmaceuticka-strategie-slibuje-sobestacnejsi-trh-a-snazsi-pristup-pacientu-k-lecivum-v-eu/>

https://ec.europa.eu/health/human-use/strategy_en

INOVACE A TECHNOLOGIE

Česko bude pomáhat s úklidem vesmíru

Evropská kosmická agentura (ESA) podepsala se švýcarskou společností ClearSpace kontrakt v hodnotě 86 milionů eur (2,2 miliardy korun) na úklid vesmírného smetí. Mise, která je první svého druhu na světě, je plánována na rok 2025.

Nebezpečí nepředstavují jen malé úlomky a drobné trosky, ale také staré a nefunkční satelity, adaptéry používané k vynášení a vypouštění nákladu či vrchní stupně raketových nosičů.

Do projektu se vedle Švýcarska zapojilo sedm dalších zemí, a to Česko, Británie, Německo, Polsko, Portugalsko, Rumunsko a Švédsko. Zapojení soukromých subjektů do úklidové mise ESA považuje za novou cestu, jak do kosmických projektů zapojit soukromé společnosti.

Smetí, které se na oběžné dráze pohybuje bez jakékoli kontroly, znamená pro vesmírný provoz a jeho bezpečnost stále vážnější problémy. Někteří odborníci varují, že zahlcení orbity nefunkčními zařízeními může v budoucnu kosmické lety nejen zkomplikovat, ale dokonce je zcela znemožnit.

Statistické modely podle ESA ukazují, že objektů větších než deset centimetrů tam je na 34 tisíc, dalších 900 tisíc objektů má velikost mezi deseti centimetry až jedním centimetrem a 128 milionů částí je pod jeden centimetr. Hmotnost všech vesmírných objektů na oběžné dráze kolem Země je udávána na více než 9 100 tun.

<https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/news/cesko-bude-pomahat-s-uklidem-vesmirneho-smeti-v-ramci-mise-evropske-komicke-agentury/>

<https://clearspace.today/media/#open>

KLIMA A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Kvalita ovzduší v Evropě se zlepšuje

Kvalita ovzduší v zemích Evropské unie se v posledním desetiletí zlepšila, jeho znečištění však stále způsobuje statisíce předčasných úmrtí ročně. Vyplývá to ze zprávy Evropské agentury pro životní prostředí (EEA), která hodnotí obsah znečišťujících látek v ovzduší.

Znečištění ovzduší je podle Evropské komise nejzásadnějším ekologickým rizikem pro zdraví obyvatel evropského bloku. V 28 unijních zemích, mezi něž v hodnoceném roce 2018 ještě patřila také Británie, způsobily mikročástice obsažené ve vzduchu podle zprávy předčasná úmrtí 379 000 lidí. V roce 2009 to přitom podle údajů EEA bylo o 60 000 lidí více. Ještě výrazněji se snížil počet lidí, jejichž předčasná úmrtí zavinil oxid dusičitý produkovaný především automobilovou dopravou. Těch bylo předloni 54 000 a za devět let jich ubyla více než polovina.

Celkem šest zemí – Česko, Polsko, Bulharsko, Chorvatsko, Rumunsko a Itálie – podle zprávy předloni překročilo nejvyšší povolené unijní hodnoty pro koncentrace částic poléťavého prachu PM 2,5 v ovzduší.

Pouze Finsko, Irsko a Estonsko naopak splňují přísnější doporučení Světové zdravotnické organizace týkající se koncentrace prachových částic v ovzduší.

<https://euractiv.cz/section/zivotni-prostredi/news/evropske-ovzdusi-se-zlepsuje-negativni-vliv-na-zdravi-je-vsak-stale-prilis-velky/>

<https://www.eea.europa.eu/publications/air-quality-in-europe-2020-report>

Před přibližně třemi lety byla odložena do imaginárního mrazáku dohoda o Transatlantickém partnerství v oblasti obchodu a investic, zvaná TTIP, upravující a posouvající společná pravidla o podobě ekonomického a podnikatelského prostředí mezi EU a USA do podoby, která do té doby byla zcela revoluční a průlomová.

ODMRAZOVÁNÍ TRANSATLANTICKÝCH VZTAHŮ: BLÝSKÁ SE NA LEPŠÍ ČASY?

Spolu se zmrazením průlomu ve vztazích mezi EU a USA, který přinesla dohoda o Transatlantickém partnerství, prakticky stejným okamžikem započala mezi oběma atlantickými břehy studená obchodní válka, vyznačující se především používáním velmi svalnatých a silných slov a vyhrožování, co všechno by bylo možné, pohřichu však v určitých oblastech též nešla od slov k činům příliš daleko. Byli jsme tak nejen svědky zavádění přísnějších cel na určité komodity, ale též velmi překotného uvádění v platnost nástrojů typu digitální daň či uvalování extrémně vysokých pokut ze strany orgánů bdících nad čistotou hospodářské soutěže.

Zkrátka a dobře, minulá tři léta v transatlantických vztazích byla obdobím naschválů, odvet a ztrpčování si vzájemných podmínek pro obchodní výměnu a podnikání. Z ideových partnerů a spojenců, v ekonomické oblasti pak férových konkurentů, se během velmi krátké doby stali vypjatí rivalové až nepřátelé, což si několikrát neodpustil zmínit jako svoji politickou zbraň též odcházející americký prezident Trump.

Po vítězství jeho volebního soupeře Bidena se zdá, že se snad může blýskat na lepší časy, přičemž však vyhráno zatím tedy rozhodně není. Je zapotřebí změnit a zvrátit téměř vše, co bylo v uplynulých letech napácháno. Stručně řečeno: formu i obsah, a též atmosféru důvěry a rovnocenného partnerství, která vyprchala též. Lze se domnívat, že s Bidenem v čele Spojené státy změní formu směrem ke konstruktivnímu a vzájemně výhodnému dialogu.

Ona naděje spočívá nejen v tom, že krátce po sečtení hlasů v nedávných amerických volbách se nově zvolený prezident přihlásil k návratu k Pařížské klimatické dohodě a k potřebě urovnání vztahů s Evropou, ale i v kroku, který naopak právě nyní udělala sama Evropa v podobě návrhu nové transatlantické dohody, respektující vývoj globálních změn i geopolitického rozložení.

Přestože tento návrh je na světě teprve pár dnů, měl by znamenat nejen reinkarnaci onoho výše zmíněného TTIP, ale současně jít ještě mnohem dál ve smyslu, že na globálním poli budou EU a USA v zájmu obhajoby západních hodnot hovořit společným hlasem a v duchu tohoto hlasu též prakticky jednat. EU navrhuje při jeho naplnění spojit síly v posílení odolnosti společnosti v důsledku šoků typu covid, dohodnout se na podobném přístupu ke klimatickým záležitostem, podílet se na vytvoření globálního obchodního a investičního modelu a dosáhnout sladění v bezpečnostních otázkách. To vše s ohledem na jejich přijetí během summitu EU a USA v roce 2021. Do té doby by se obě strany měly vyvarovat všech projevů studené obchodní války.

Základní body navržené nové transatlantické dohody

Spolupráce pro zdravější svět: Postpandemická doba

Vytvoření platformy EU a USA pro globální spolupráci při reakci na COVID-19; zajištění financování vývoje a spravedlivé celosvětové distribuce očkovacích látek, testů a léčebných postupů, rozvoj společných kapacit pro připravenost a reakci, usnadnění obchodu se základním zdravotnickým materiálem a posílení a reforma Světové zdravotnické organizace.

Spolupráce na ochraně naší planety a prosperity

Vytvoření systémové platformy zaměřené na změnu klimatu a úbytek biologické rozmanitosti, vyžadující spolupráci v atlantickém prostoru i na celém světě. Součástí je nastolení komplexní transatlantické zelené agendy, koordinace postojů a společně vedené úsilí o dosažení ambiciózních globálních dohod, počínaje společným závazkem k nulovým čistým emisím do roku 2050. Součástí je společná iniciativa v oblasti obchodu a klimatu, opatření k zamezení únikům uhlíku, aliance pro ekologické technologie, globální regulační rámec pro financování udržitelnosti, společně vedení boje proti odlesňování a posílení ochrany oceánů.

Spolupráce v oblasti technologií, obchodu a norem

Vychází z premisy, že EU a USA jsou přirozenými partnery v oblasti obchodu, technologií a digitální správy. Předmětem je řešení překážek obchodu, reforma Světové obchodní organizace a zřízení nové Rady EU a USA pro obchod a technologie. Vedle toho je navrženo zahájení dialogu o odpovědnosti on-line platform a velkých technologických společností, spolupráci na spravedlivém zdanění a nápravě narušení trhu a vypracování společného přístupu k ochraně kritických technologií. Do tohoto souboru je též zahrnuta umělá inteligence, datové toky a spolupráce v oblasti regulace.

Spolupráce na vytvoření bezpečnějšího, bohatšího a demokratičtějšího světa

Je navrženo navázání užšího transatlantického partnerství v různých geopolitických oblastech a spolupráce na posílení koordinace a využití všech dostupných nástrojů a posílení kolektivního vlivu. EU se plně zapojuje do summitu pro demokracii, který navrhnul nově zvolený prezident Biden, a bude usilovat o přijetí společných závazků s USA v boji proti vzestupu autoritářství, porušování lidských práv a korupci. EU dále navrhuje koordinaci společných reakcí EU a USA s cílem podpořit regionální a globální stabilitu, posílit transatlantickou a mezinárodní bezpečnost, mimo jiné prostřednictvím nového dialogu EU a USA o bezpečnosti a obraně, a posílit mnohostranný systém.

Petr Zahradník

Pandemie ukazuje zásadní význam digitální infrastruktury pro českou společnost i ekonomiku: pomáhá občanům, podnikům i veřejným službám obstát v krizi. V době, kdy širokopásmový internet představuje základní komunikační prostředek občanů, ale i geostrategický zájem podniků, musí Česko urychlit rozvoj optických sítí a bezpečných 5G sítí.

5G V ČESKU: ZÁKLADNÍ PŘEDPOKLAD ÚSPĚŠNÉ DIGITÁLNÍ TRANSFORMACE

Lepší digitální propojení nejenže přispěje k vytváření pracovních míst, podpoře udržitelného růstu a modernizaci českého hospodářství, ale také pomůže Česku zvýšit svoji odolnost a přispět k dosažení technologické autonomie Evropy.

Podle cílů EU by do roku 2025 měli všichni hlavní socioekonomičtí aktéři (školy, nemocnice, dopravní uzly) mít gigabitové připojení, všechny městské oblasti a hlavní pozemní dopravní trasy by měly být propojeny s nepřerušným pokrytím sítí 5G a všechny domácnosti by měly mít přístup k připojení s rychlostí nejméně 100 Mb/s, s možností přechodu na gigabitovou rychlost.

V rozvoji digitální infrastruktury a připravenosti na síť 5G Česko zaostává za průměrem EU. V indexu digitální ekonomiky a společnosti (DESI) zveřejněném Evropskou komisí se Česko v konektivité v roce 2020 umístilo mezi členskými státy na 24. místě (zatímco v letech 2018 a 2019 obsadilo 19. místo). V ukazateli připravenosti na 5G pak Česko dosáhlo na 15. místo.

V lednu 2020 byla schválena strategie rozvoje sítí 5G v Česku a stát zahájil dvě 5G iniciativy. Bylo vyhlášeno pět pilotních 5G měst (Plzeň, Karlovy Vary, Bílina, Ústí nad Labem a Jeseník), kterým jsou kromě experimentálních kmitočtů pro spuštění sítí 5G poskytovány odborné konzultace a dotace na konkrétní projekty. V přípravě je 5G koridor mezi Prahou a Mnichovem, který by mohl být financován z EU fondů jako jsou Nástroj pro propojení Evropy a Facilita pro obnovu a odolnost.

Operátoři již spustili plnohodnotné 5G služby v částech Prahy a Kolína nebo pilotní provoz v Praze, Brně, Ústí nad Labem, Karlových Varech a Jeseníku. Plošně však zatím 5G sítě přítomné nejsou. K tomuto je zapotřebí plošná výstavba 5G antén, případně přechod stávajících antén na nové technologie.

Ve svém doporučení ke konektivité ze září 2020 Komise vyzvala členské státy, aby podpořily investice do infrastruktury širokopásmového připojení s velmi vysokou kapacitou, včetně sítí 5G. Urychlené zavedení sítí 5G nabídne významné ekonomické příležitosti a přispěje tak k větší konkurenceschopnosti Česka. Vysokorychlostní širokopásmové připojení a připojení 5G jsou základem digitální a zelené transformace průmyslu, dopravy, energetiky, zdravotní péče, vzdělávání nebo zemědělství. Lepší digitální propojení také může minimalizovat dopad digitalizace na emise CO₂, a přispět tak k dosažení cílů EU v oblasti klimatu. Česko by v této souvislosti mělo uplatňovat kritéria pro posuzování vlivu sítí na životní prostředí a motivovat k budování udržitelných sítí.

EU fondy hrají v digitální transformaci Česka ústřední roli. V letech 2014 – 2020 Česko využilo jen malou část z 13 miliard Kč určených na výstavbu širokopásmových sítí. O to větší výzvou bude pro Česko příprava kvalitních projektů sítí s velmi vysokou kapacitou v nejbližších třech letech. Takové projekty bude možné financovat z EU fondů v rámci regionální politiky (až 4 miliardy Kč), českého plánu obnovy (až 4,4 miliardy Kč) nebo i z Nástroje na propojení Evropy. Tento nástroj a plán obnovy by mohly podpořit i výstavbu sítí 5G.

Členské státy by do 20. prosince 2020 měly mezi sebou sdílet osvědčené postupy, které umožní včasné zavedení pevných a mobilních sítí s velmi vysokou kapacitou, včetně sítí 5G, a do 30. března 2021 by měly společně vypracovat „soubor nejlepších postupů“. Česko by mělo i nadále podporovat zvýšení kybernetické bezpečnosti 5G sítí i snižování nákladů na rozvoj vysokorychlostních sítí. Vlastníci sítí mají mít možnost sdílet infrastrukturu, koordinovat stavební práce a získat nezbytná povolení k budování sítí. Aktuálně se díky EU fondům zpracovávají digitální technické mapy, které zajistí přístup k informacím o dostupné digitální infrastruktuře.

Do 2. března 2021 můžete zaslat svůj podnět ve veřejné konzultaci, která má pomoci vyhodnotit stávající směrnici o snížení nákladů na širokopásmové připojení a navrhnout nová vhodná opatření.

Josef Schwarz, Zastoupení Evropské komise v ČR

Od zveřejnění návrhu Evropské komise o budoucím financování EU už uběhlo několik měsíců. Situace se od té doby v mnohém změnila a to i kvůli koronavirové krizi, s jejímiž následky by měl pomoci nový nástroj Next Generation EU. Ten může znamenat revoluci v dosavadním způsobu financování EU. Jaké výzvy čekají Českou republiku?

Hlavní téma

VÍCELETÝ FINANČNÍ RÁMEC EU 2021 – 2027 A NEXT GENERATION EU V PODMÍNKÁCH ČESKÉ REPUBLIKY

ÚVOD

Víceletý finanční rámec (VFR) EU 2021 – 2027 a jeho přizpůsobená podoba je vedle tradičních funkcí, které VFR naplňuje, zásadním způsobem determinován průběhem a následky pandemie. Nový nástroj Next Generation EU (NGEU) pak vznikl výlučně proto, aby důsledky pandemie napomohl zmírnit. Účinnost VFR i NGEU tak bude významně záviset na intenzitě ekonomického dopadu, pandemií vyvolaného.

Aktuální výhledy hovoří o tom, že reálný ekonomický dopad pandemie by neměl řádově překročit rozsah krize z období 2008/2009, přestože by její intenzita měla být mírně negativnější. **Konkrétní dopad na konkrétní země se může velmi odlišovat v závislosti na:**

- míře zasaženosti pandemií;
- ekonomické kondici země před vypuknutím pandemie;
- účinnosti přijatých anti-pandemických opatření.

ÚROVEŇ EU

Návrh na zavedení Next Generation EU a přizpůsobení návrhu Víceletého finančního rámce EU na období 2021 – 2027

I po více než půlroce od zveřejnění návrhu Evropské komise ohledně budoucího financování EU, i poté, co byl tento návrh modifikován jak ze strany Evropské rady, tak následnými úpravami v rámci dialogu, lze stále se větší vážností konstatovat, že nástroj NGEU může znamenat revoluci v dosavadním pojetí hlavního proudu financování EU. Nikoliv až tak svým objemem; ten se svými 750 mld. EUR tvoří přibližně 4,1% celounijního HDP z roku 2019, ale především a zejména způsobem získání těchto zdrojů i jejich použitím. Ještě nikdy v historii nebyly společné zdroje EU pro fiskální využití opatřeny cestou emise unijních dluhopisů, za které se celá EU zaručí. Toto řešení představuje v současnosti jediný představitelný a prakticky proveditelný kompromis mezi absolutní nečinností a bezvýznamností na straně jedné a vydáním post-koronavirových eurodluhopisů, přímo použitelných pro účely řešení následků pandemie.

Absolutní nečinnost až nedostatečnost byl v zásadě stav unijní fiskální politiky do konce května 2020. Možnosti Rozpočtu EU, zvláště na konci sedmiletého období finančního rámce 2014 – 2020, byly zcela minimální až nulové. A nějaký fiskální impuls byl a je zapotřebí; aby jeho břemeno neleželo zcela na bedrech členských států.

Považujeme-li využívání VFR i NGEU jako zásadní vnější fiskální stimul, je jeho význam dán nejen dlouhodobě významně přísnou kladnou čistou pozicí, kterou Česká republika vůči Rozpočtu EU vykazuje, ale i tím, že díky příznivé fiskální pozici České republiky (s relativně nízkou mírou veřejného dluhu vůči HDP) si můžeme dovolit tento stimul v podobě VFR a NGEU doplnit též velkorysejší, nicméně řádně tematicky zaměřenou domácí fiskální expanzí.

Velmi důležité v tomto kontextu je všechna aplikovaná opatření důsledně koordinovat tak, aby vytvářela sladěný a funkční systém. A současně při této příležitosti využít možnosti přechodné flexibility (zatím do roku 2022) při výkladu pravidel pro zadávání veřejných zakázek a pravidel určujících čistotu tržního prostředí týkající se tzv. veřejné podpory. Od toho si lze též slibovat podstatné posílení flexibility transakcí, jež jsou nyní potřebné jak k účinnému čelení pandemii, tak k udržení ekonomických aktivit.

A oním něčím je navržení dvou vzájemně propojených a velmi důležitých kroků. Tím prvním je přizpůsobení VFR 2021 – 2027 nynějším věcným potřebám; tím druhým pak právě návrh na vytvoření nástroje NGEU.

Jeho prostřednictvím Evropská komise významně posiluje rozpočtové základy EU, kterým reaguje na potřebu kompenzovat okamžité ekonomické a sociální škody plynoucí z pandemie a nastartovat udržitelné oživení a chránit a vytvářet nová pracovní místa.

Návrh se zaměřuje na dva základní pilíře:

- krizový nástroj NGEU v objemu 750 mld. EUR k přechodnému podpoření finanční palebné síly Rozpočtu EU s prostředky získanými na finančních trzích. Získané prostředky budou rozdělovány prostřednictvím programů EU na podporu okamžitých opatření potřebných k ochraně a zajištění návratu životních podmínek do normálu, dostání ekonomiky zpět na nohy a zajištění udržitelného a odolného (sustainable and resilient) růstu;
- zesílený VFR EU pro období 2021 – 2027 k zajištění rychlého uskutečnění investic tam, kde jsou nejpotřebnější, k zesílení funkčnosti Jednotného trhu, k posílení a pokročení spolupráce v oblastech zdravotního a krizového managementu a zajištění toho, aby byla EU vybavena dlouhodobým rozpočtem, který jí zajistí pořízení potřebných zelených a digitálních investičních transakcí a přispěje k vybudování férovější a odolnější ekonomiky.

Hlavní téma

Struktura a finanční alokace NGEU a VFR EU 2021 – 2027 po dohodě v rámci trialogu dostala k 11. listopadu následující podobu (mld. EUR)

NGEU	NGEU	celkem, včetně VFR
Facilita pro oživení a odolnost (RRF)	672,5	673,3
<i>z toho granty</i>	312,5	313,3
<i>z toho půjčky a finanční nástroje</i>	360,0	360,0
REACT-EU	47,5	47,5
Rozvoj venkova	7,5	85,4
Fond spravedlivé transformace (JTF)	10,0	17,5
Program InvestEU	5,6	9,4
rescEU	1,9	3,0
Horizon Europe	5,0	84,9

Zdroj: Evropská komise

Finance EU 2021 - 2027	VFR	NGEU	celkem
Jednotný trh, inovace, digitalizace	132,8	10,6	143,4
Koheze, odolnost, hodnoty	377,8	721,9	1 099,7
Přírodní zdroje a životní prostředí	356,4	17,5	373,9
Migrace a režim ochrany hranic	22,7	-	22,7
Bezpečnost a obrana	13,2	-	13,2
Sousedství a svět	98,4	-	98,4
Administrativa	73,1	-	73,1
Celkem	1 074,3	750,0	1 824,3

Zdroj: Evropská komise

Navržený balíček svojí konstrukcí, způsobem financování i obsahovým zaměřením představuje významný průlom v dosavadním systému financování EU. Přestože jeho nejvýznamnější a nejnovativnější složky jsou navrženy jako časově přechodné a primárně spojeny s potřebou řešení následků pandemie, nepochybně představují metodické vodítko pro pozvolné přizpůsobování se celého VFR EU tímto způsobem. Neboť pouze za této situace bude možné označit budoucí Rozpočty EU za akceschopné, flexibilní a dostatečně robustní.

Fiskální kapacita EU je dosud stále nedostatečná, a pokud by nedošlo k jejímu zásadnějšímu navýšení, fiskální politika by již svojí intenzitou vůbec nedokázala držet krok s opatřeními přijímanými měnovou politikou, strukturálními a stabilizačními intervencemi, případně výraznou flexibilitou ve výkladu pravidel veřejné podpory.

Hlavní finanční systémovou inovaci tak nepochybně představuje NGEU. Hlavní body jeho inovativnosti ve stručnosti spočívají ve:

- způsobu získávání prostředků prostřednictvím emisí dluhopisů na finančních trzích, které budou představovat první test důvěry investorů v toto řešení;

- způsobu jejich splácení cestou vytvoření systému nových vlastních zdrojů EU (o jejichž konečné a definitivní podobě budou ještě muset rozhodnout některé z příštích summitů šéfů států a vlád EU);

- tom, že ve většině využívá návratných finančních nástrojů jako moderní formy alokace omezených finančních prostředků, přičemž v některých případech přináší velmi originální průlomové řešení (například Úvěrovou facilitu pro veřejný sektor).

Měli bychom věřit, že parametry, na kterých je postaven NGEU v následujícím období proniknou daleko více do systému hlavního proudu Víceletého finančního rámce.

Jak již výše řečeno, díky NGEU se podstatně zvýšila fiskální kapacita EU, která však stále zůstává nedostatečně nízká (z původních přibližně 1,1 % HDP EU na nějakých 1,8 %). Lze si představit její další rozšíření v případě, že se systém získávání prostředků přes finanční trhy osvědčí a finanční investoři mu budou důvěřovat a budou vůči němu vstřícní. Právě zde mohou finanční trhy samotné sehrát velmi důležitou roli korektivu a indikátoru důvěry v celý tento systém; nebudou-li investorům jeho smysl konvenovat a nebudou-li věřit v návratnost jejich prostředků a v adekvátní výnos, nebudou do něj vkládat své prostředky.

Je však více než žádoucí dát tomuto systému šanci. Uznat, že nic lepšího momentálně na stole není a nevytvářet zbytečné a malicherné překážky bránící jeho praktické implementaci. Pokud se toto povede a systém se osvědčí, je velmi pravděpodobné, že bruselský červencový summit roku 2020 vstoupí do historie tím, že započne cestu, jak efektivněji financovat společné potřeby EU.

Podstatným parametrem pro splácení dlouhodobých závazků NGEU je přesné definování nových vlastních zdrojů, které budou pro účely tohoto splácení vytvořeny. Posun k jejich konečnému stanovení učila jednání v rámci dialogu a listopadová dohoda přinesla určitý, zatím však nikoliv konečný posun vpřed.

Byla tak rozvedena výchozí premisa, že středně- a dlouhodobé náklady na splácení dluhů z Facility pro obnovu a odolnost (RRF) by neměly být prováděny na úkor zavedených investičních programů v rámci VFR, ani by neměly vést ke zvýšení příspěvků členských států založených na hrubém národním důchodu. Výsledkem je tak plán postupného zavádění nových vlastních zdrojů pro období příštích sedmi let.

ÚROVEŇ ČESKÉ REPUBLIKY

Dosažení dohody na unijní úrovni současně otevírá prostor pro splnění řady domácích úkolů na národní úrovni. V dalším textu se podíváme na ty nejpodstatnější, které bude muset brzy vyřešit a splnit i Česká republika.

Alokace Operačních programů pro využití možností Kohezní politiky EU v podmínkách České republiky v programovacím období 2021 - 2027

Na konci září došlo ke zveřejnění dokumentu Národního orgánu pro koordinaci (NOK) Ministerstva pro místní rozvoj (MMR) ohledně rozdělení alokace prostředků kohezní politiky pro Českou republiku pro programovací období 2021 – 2027 na úrovni jednotlivých Operačních programů (OP).

Tento dokument je taktéž především reflexí závěrů červencového summitu Evropské rady k VFR a NGEU a jejich promítnutí do konkrétních podmínek využívání možností Kohezní politiky EU v podmínkách České republiky. Přestože se lze domnívat, že tato reflexe řečených závěrů je velmi zásadní, lze současně předpokládat ještě poslední doladování konečných hodnot vztažených ve prospěch jednotlivých OP. Proto je vhodné následující informace považovat za velmi blízké konečné podobě jednotlivých OP, nicméně stále ne za definitivně konečné.

Za výchozí alokaci pro kohezní intervence ve prospěch České republiky je v návrhu považována částka 19,528 mld. EUR pro období 2021 – 2027. Tato výchozí alokace však dále prochází řadou významných modifikací.

Svým obsahem je zatím orientační, nicméně je začleněn do právně závazné meziinstitucionální dohody. Návrh předpokládá zavedení poplatku za plasty, které v podobě odpadu neprošly recyklací (od roku 2021); zdroje příjmu založeného na obratu trhu obchodování s emisními povolenkami (EU ETS) a pravděpodobně též propojeného s mechanismem uhlíkové kompenzace na hranicích (od roku 2023); digitální daně (od roku 2024) a vlastního zdroje založeného na dani z finančních transakcí a příspěvku spojeného s podnikovým sektorem nebo nového společného základu daně z příjmů právnických osob (od roku 2026). Mechanismus posilování role vlastních finančních zdrojů EU lze považovat za moderní a perspektivní způsob získávání příjmů pro financování EU, přičemž lze v dlouhodobém horizontu podporovat též jeho výraznější rozšíření i do rámce VFR.

Jazyčkem na vahách při přijetí celého budoucího konceptu financování EU je v současnosti požadavek provázání VFR a NGEU s dodržováním principů právního státu, který nejsou ochotny respektovat Polsko a Maďarsko, čímž brání jeho konečnému schválení.

Zmíněná částka je z 53,48 % rozdělena ve prospěch ERDF (nominálně ve stálých cenách 10,443 mld. EUR), 32,65 % ve prospěch Kohezního fondu (6,376 mld. EUR) a 13,87 % ve prospěch ESF+ (2,709 mld. EUR).

Z této výchozí kalkulace došlo k transferu příspěvků ERDF a ESF+ ve prospěch JTF (Fond spravedlivé transformace) ve výši 1,695 mld. EUR. Za velmi zásadní lze označit 25% transfer alokace ESF+ ve prospěch Kohezního fondu (celkem v objemu 589 mil. EUR). Výchozí alokace pak byla dále modifikována převodem 50 mil. EUR ve prospěch Programu InvestEU z prostředků ERDF.

Po uskutečnění těchto převodů je výsledná podoba návrhu alokace pro jednotlivé tradiční fondy kohezní politiky následující:

ERDF	ESF+	Kohezní fond	celkem (eur)
52,41 %	9,51 %	38,08 %	
9,347 mld.	1,696 mld.	6,791 mld.	17,833 mld.

Používáme-li srovnatelnou bázi mezi nynějším a budoucím programovacím obdobím, je nesporné, že téma redukce prostředků kohezní politiky je velmi zásadní.

Porovnáme-li stávající a navrženou budoucí alokaci standardních OP (tedy například bez OP, který bude v budoucnu využívat JTF), měla by Česká republika oproti minulému období bude mít k dispozici o téměř 20 % prostředků méně. Tento úbytek se v jednotlivých OP neprojevuje rovnoměrně.

Jediným OP, který vykazuje oproti nynějšímu období nominální nárůst, je OP Doprava; naopak podnikatelský OP je navrhován oproti nynějšímu období v zásadě redukované podobě. Dané částky stále nejsou definitivní a jistá korekce ještě bude možná. Je tak zřejmou pravdou, že redukce alokace kohezní politiky mezi programovacími obdobími byla provedena především na úkor kohezní podpory podnikatelskému sektoru. Navíc redukce objemu podpory pro trh práce v nynějších rizikových podmínkách ovlivněných pandemií je též velmi neadekvátní. Je současně pravdou, že v ostatních programech VFR 2021 - 2027 se otevírají mnohé nové příležitosti pro podnikatele a trend snižování přímé dotační podpory pro podnikatelské subjekty je obecným evropským trendem, který schvalují i tuzemští politici. Navíc v onom celkovém rozpočtu pro období 2021 – 2027 v rámci kohezní politiky ještě chybí cca 1,7 mld. EUR ve prospěch Fondu pro spravedlivou transformaci (JTF).

První verze Národního plánu obnovy

Dokument Národní plán obnovy (NPO), resp. jeho první verze, představuje reakci České republiky na rámec, vytvořený vznikem NGEU a její nejvýznamnější součásti – Facility na podporu oživení a odolnosti (Recovery and Resilience Facility; RRF). Aby členský stát mohl využívat možností RRF, je povinen vytvořit svůj vlastní národní plán obnovy a odolnosti. NPO pro Českou republiku, resp. jeho úvodní verze, byl předložen k diskusi a dalšímu vyjednávání Evropské komisi 15. října 2020. Jeho konečná verze bude součástí standardního procesu předkládání Národních programů reforem (NPR) v rámci procesu Evropského semestru v průběhu jara 2021 (termín na předložení NPR i NPO jako součást jednoho dokumentu je konec dubna 2021). Z pohledu České republiky je navíc NPO součástí širšího kontextu přípravy hospodářské strategie České republiky na období do roku 2030.

Odhadovaná alokace grantové (dotační) složky NPO pro Českou republiku pro využití do roku 2026 činí 6,746 mld. EUR ve stálých cenách roku 2018, resp. 7,341 mld. EUR v cenách běžných. Korunový ekvivalent při využití referenční kursové hodnoty 27 CZK/EUR pak dosahuje 182,1 mld. CZK, resp. 198,2 mld. CZK). Pro období 2021 – 2022 je k využití částka 3,301 mld. EUR (s.c.), resp. 3,538 mld. EUR (b.c.). Přesná výše alokace pro rok 2023 bude podléhat korekci v důsledku reálného ekonomického vývoje v letech 2020 a 2021 – podle současných odhadů je pro tento účel možné pro Českou republiku učinit závazek ve výši 3,444 mld. EUR (s.c.), resp. 3,802 mld. EUR (b.c.).

Nemělo by být současně zapomínáno na to, že integrální součástí RRF je též jeho složka návratná, spočívající ve využití v podobě finančních nástrojů, primárně půjček, které lze následně v konkrétních podmínkách členských států implementovat i do dalších druhů finančních nástrojů, komplementárních s granty – České republice se z tohoto titulu otevírá možnost využití dalších 15,4 mld. EUR (415,8 mld.

CZK). Tato možnost by měla být v plném rozsahu využita a považována za integrální a plnokrevnou součást RRF, nikoliv pouze za krajní, možné či doplňkové řešení (jak je občas v našich podmínkách interpretováno). Všechny prostředky RRF nevyžadují povinnost žádného národního spolufinancování !!!

Grantová složka RRF je rozdělována tak, že v roce 2021 obdrží členské státy EU předfinancování ve výši 10 % grantové alokace, vypočtené z objemu prostředků pro léta 2021 – 2022 (tedy přibližně 350 mil. EUR v b.c.); předfinancování je podmíněno schválením národních plánů obnovy a odolnosti (tedy i českého NPO) ze strany Evropské komise. Všechny závazky budou muset být učiněny do konce roku 2023; platby bude možné provádět do roku 2026. Z prostředků RRF je možné též hradit výdaje na základě pravidla zpětné způsobilosti, které byly vynaloženy počínaje 1. únorem 2020 a byly přímo vázány jako reakce na covid.

Hlavním smyslem RRF je podpora strukturálních reforem a veřejných investic, majících souvislost s řešením následků na straně jedné a zaváděním preventivních opatření na straně druhé, jenž souvisí s kovidovou pandemií. Obnova a odolnost jsou klíčovými slovy RRF a všechny podpořené projekty by měly být s podporou obnovy a odolnosti v kontextu kovidové pandemie přímo spojeny. Nadto by národní plány obnovy a odolnosti měly respektovat obsah Specifických doporučení Rady (CSRs) v rámci procesu Evropského semestru. Prokázaný soulad musí být vykázan též ve vztahu k Dohodě o partnerství, územním plánům spravedlivé transformace a klimaticko-energetickým plánům.

37 % prostředků NPO je předurčeno k podpoře klimatické transformace, 20 % pak k transformaci digitální.

Národní plány obnovy a odolnosti jsou připraveny na období 2021 – 2023; v závislosti na dalším průběhu a dopadech pandemie je počítáno s tím, že mohou být v roce 2022 revidovány a přizpůsobeny.

Lze předpokládat, že další verze NPO do doby jeho finálního dokončení doznají ještě poměrně zásadních úprav. Na první pohled je patrné, že váha jeho jednotlivých pilířů je velmi nerovnoměrně rozložena (více než polovina uvažované částky se soustředí na pilíř 2). V případě pilíře 4 lze oprávněně namítnout, zda se v navrženém obsahu skutečně vyskytují všechny důležité potenciální kroky, které by přispěly obnově a posílení odolnosti podnikatelského sektoru. U řady komponent bude též velmi potřebné precizněji vysvětlit jejich vazbu na důsledky a preventivní opatření v kontextu s kovidovou pandemií. U každé komponenty by měl být proveden daleko důslednější test souvislosti a věcné propojenosti s kovidovou pandemií. A v neposlední řadě vzbuzuje legitimní diskusi též podoba podpory v případě některých pilířů a komponent, které typologicky nevyhovují tomu, co by mělo být od NPO očekáváno.

Petr Zahradník

ReactEU je novým evropským investičním nástrojem, který umožní čerpat finanční prostředky v oblasti zdravotnictví už v roce 2020. Jedná se o mimořádné dodatečné zdroje na pomoc při podpoře zotavení z krize v souvislosti s pandemií Covid19 a přípravě ekologického, digitálního a odolného oživení hospodářství v EU. Program bude součástí Integrovaného regionálního operačního programu.

EU Seriál

REACTEU: ZDRAVOTNICTVÍ O KROK BLÍŽE K ČERPÁNÍ

ReactEU přinese mimořádné dodatečné zdroje na pomoc při podpoře zotavení z krize v souvislosti s pandemií Covid19 a přípravě ekologického, digitálního a odolného oživení hospodářství v EU. Bude součástí Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) v současném programovém období 2014-2020 v rámci nově vytvořené prioritní osy 6: ReactEU.

Celková alokace pro Českou republiku činí přibližně 27 mld. Kč, z toho pro zdravotnictví se předpokládá alokace ve výši 56 %, tj. cca 15 mld. Kč. Bude možné dosáhnout až 100 % podpory nákladů a podpořit nemocnice z celé České republiky, včetně hl. m. Prahy.

Podporovány budou investiční projekty na výstavby, rekonstrukce, modernizace vybraných pracovišť a pořízení přístrojového vybavení vč. lůžek a ventilátorů. Projekty budou muset být ukončeny do konce roku 2023 a musí zahrnovat opatření reagující na boj s Covid19 a jeho dopady a případnými dalšími infekčními nemocemi.

Dne 19. listopadu 2020 se uskutečnilo jednání Koncepční pracovní skupiny pro rozvoj a posílení odolnosti systému českého zdravotnictví s ohledem na využití prostředků ReactEU, byly odsouhlaseny oblasti podpory, rozložení alokace a finanční limity.

Oblasti podpory:

1.) Modernizace a posílení odolnosti páteřní sítě poskytovatelů zdravotní péče s ohledem na potenciální hrozby – Rozvoj a modernizace pracovišť v návaznosti na standardizovanou síť urgentních příjmů – JIP, ARO, operační sály, intervenční a diagnostická pracoviště.

Předpokládaná výše alokace: 65 % z alokace pro zdravotnictví

Oprávnění žadatelé: poskytovatelé lůžkové péče zapojení ve standardizované síti urgentních příjmů (96 nemocnic)

Výše dotace: dle typu urgentního příjmu (nemocnice 1 typu max. 500 mil. Kč/3 projekty/žadatele, nemocnice 2 typu max. 150 mil. Kč/1 projekt/žadatele)

2.) Rozvoj a zvýšení odolnosti poskytovatelů péče o zvláště ohrožené pacienty – Rozvoj péče o zvláště ohrožené pacienty (onkologičtí pacienti, oběžní pacienti, geriatřičtí a dlouhodobě nemocní, osoby s duševními onemocněním).

Předpokládaná výše alokace: 20 % z alokace pro zdravotnictví

Oprávnění žadatelé: poskytovatelé lůžkové péče, definováni dle cílové skupiny

-onkologičtí pacienti – komplexní onkologická centra;

-oběžní pacienti (max. 2/ČR, nadregionální dopad);

-dlouhodobě nemocní – poskytovatelé lůžkové péče včetně odborných léčebných ústavů a rehabilitačních ústavů;

-osoby s duševním onemocněním.

Výše dotace: max. 250 mil./1 projekt/žadatele

3.) Zvýšení připravenosti subjektů zapojených do řešení hrozeb – Rozvoj významných laboratorních kapacit zdravotních ústavů a nemocnic, rozvoj infrastruktury hygienických stanic a rozvoj infektologických pracovišť všeobecných nemocnic.

Předpokládaná výše alokace: 15 % z alokace pro zdravotnictví

Výše dotace: max. 250 mil. Kč/1 projekt/žadatele (neplatí pro laboratoře)

Výzvy budou počátkem roku 2021 vyhlášeny Ministerstvem pro místní rozvoj, které je řídicím orgánem IROP.

Zdrojem textu je Ministerstvo pro místní rozvoj

Vybrané ukazatele strategie Evropa 2020: Zaměstnanost; Investice do VaV; Emise skleníkových plynů (cílem EU je 80 %); Podíl energie z OZE; Podíl vysokoškolsky vzdělaných; Počet osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením (kumulativně od roku 2008, cílem je snížit jejich počet v EU o 20 mil.). Zdrojem dat je Eurostat. Pro více informací navštivte goo.gl/2Buxd9

Vybrané ukazatele strategie Evropa 2020

	Zaměstnanost (20-64 let; %)				Investice do VaV (% HDP)				Emise skleníkových plynů (1990=100)			
	2017	2018	2019	Cíl	2017	2018	2019	Cíl	2015	2016	2017	2018
Belgie	68,5	69,7	70,5	73,2	2,67	2,67	2,89	3,00	82,8	82,0	82,1	82,7
Německo	79,2	79,9	80,6	77,0	3,05	3,12	3,17	3,00	73,8	74,2	73,2	70,4
Estonsko	78,7	79,5	80,2	76,0	1,28	1,41	1,61	3,00	45,2	49,0	52,3	50,0
Irsko	73,0	74,1	75,1	69,0	1,22	1,14	0,78	2,00	109,6	113,3	113,3	113,6
Řecko	57,8	59,5	61,2	70,0	1,15	1,21	1,27	1,20	93,0	89,7	93,6	90,8
Španělsko	65,5	67,0	68,0	74,0	1,21	1,24	1,14	2,00	119,8	116,5	121,5	119,7
Francie	70,6	71,3	71,6	75,0	2,20	2,20	2,19	3,00	85,3	85,4	86,4	83,1
Itálie	62,3	63,0	63,5	67,0	1,37	1,42	1,45	1,53	86,3	85,8	85,1	84,4
Kypr	70,8	73,9	75,7	75,0	0,55	0,62	0,63	0,50	142,0	151,0	155,8	153,8
Lotyšsko	74,8	76,8	77,4	73,0	0,51	0,64	0,64	1,50	43,4	43,6	43,9	46,0
Litva	76,0	77,8	78,2	72,8	0,90	0,94	0,99	1,90	42,6	42,8	43,2	42,6
Lucembursko	71,5	72,1	72,8	73,0	1,27	1,17	1,19	2,30	88,7	88,0	90,9	94,2
Malta	73,0	75,5	77,2	70,0	0,57	0,60	0,61	2,00	94,2	83,8	93,5	96,1
Nizozemsko	78,0	79,2	80,1	80,0	2,18	2,14	2,16	2,50	91,6	91,6	90,8	88,6
Rakousko	75,4	76,2	76,8	77,0	3,06	3,14	3,19	3,76	101,6	103,1	106,2	102,7
Portugalsko	73,4	75,4	76,1	75,0	1,32	1,35	1,40	2,70	118,0	115,3	123,8	118,9
Slovinsko	73,4	75,4	76,4	75,0	1,87	1,95	2,04	3,00	90,2	94,7	93,5	94,4
Slovensko	71,1	72,4	73,4	72,0	0,89	0,84	0,83	1,20	57,0	57,7	59,3	59,2
Finsko	74,2	76,3	77,2	78,0	2,73	2,76	2,79	4,00	79,1	83,2	79,6	81,4
Bulharsko	71,3	72,4	75,0	76,0	0,74	0,76	0,84	1,50	60,9	58,5	60,9	57,2
Česko	78,5	79,9	80,3	75,0	1,77	1,90	1,94	1,00	65,1	66,1	65,6	64,8
Dánsko	76,6	77,5	78,3	80,0	3,03	3,02	2,96	3,00	70,7	73,7	70,7	70,7
Chorvatsko	63,6	65,2	66,7	62,9	0,86	0,97	1,11	1,40	75,6	76,2	78,7	75,2
Maďarsko	73,3	74,4	75,3	75,0	1,32	1,51	1,48	1,80	65,0	65,5	68,3	67,8
Polsko	70,9	72,2	73,0	71,0	1,03	1,21	1,32	1,70	82,7	84,6	87,7	87,4
Rumunsko	68,8	69,9	70,9	70,0	0,50	0,50	0,48	2,00	47,1	46,3	47,4	46,8
Švédsko	81,8	82,4	82,1	80,0	3,36	3,32	3,39	4,00	77,1	77,0	76,5	75,3
EU27	71,3	72,4	73,1	75,0	2,16	2,18	2,19	3,00	80,2	80,3	81,0	79,3
UK	78,2	78,7	79,3	n/a	1,68	1,73	1,76	:	66,9	63,8	62,7	61,6

	Podíl energie z OZE (%)				Vysokoškolsky vzdělaní (30-34 let; %)				Chudoba (rozdíl od 2008; tis. os.)			
	2016	2017	2018	Cíl	2017	2018	2019	Cíl	2017	2018	2019	Cíl
Belgie	8,7	9,1	9,4	13	45,9	47,6	47,5	47,0	107	53	3	-380
Německo	14,9	15,5	16,5	18	34,0	34,9	35,5	42,0	-828	-1092	-2098	n/a
Estonsko	28,7	29,1	30,0	25	48,4	47,2	46,2	40,0	15	27	27	n/a
Irsko	9,3	10,6	11,1	16	54,5	56,3	55,4	60,0	38	-24	-36	-200
Řecko	15,4	17,0	18,0	18	43,7	44,3	43,1	32,0	655	302	116	-450
Španělsko	17,4	17,6	17,4	20	41,2	42,4	44,7	44,0	1450	1261	979	-1400
Francie	15,7	16,0	16,6	23	44,4	46,2	47,5	50,0	-433	-106	-30	-1900
Itálie	17,4	18,3	17,8	17	26,9	27,8	27,6	26,0	2325	1360	306	-2200
Kypr	9,9	10,5	13,9	13	55,9	57,1	58,8	46,0	34	25	14	-27
Lotyšsko	37,1	39,0	40,3	40	43,8	42,7	45,7	34,0	-196	-197	-222	-121
Litva	25,6	26,0	24,4	23	58,0	57,6	57,8	48,7	-68	-116	-176	-170
Lucembursko	5,4	6,3	9,1	11	52,7	56,2	56,2	66,0	54	54	50	-6
Malta	6,2	7,3	8,0	10	33,5	34,7	37,8	33,0	7	8	16	-6,56
Nizozemsko	5,8	6,5	7,4	14	47,9	49,4	51,4	40,0	432	400	385	-100
Rakousko	33,4	33,1	33,4	34	40,8	40,7	42,4	38,0	-135	-187	-227	-235
Portugalsko	30,9	30,6	30,3	31	33,5	33,5	36,2	40,0	-359	-535	-543	-200
Slovinsko	21,3	21,1	21,1	25	46,4	42,7	44,9	40,0	-16	-34	-68	-40
Slovensko	12,0	11,5	11,9	14	34,3	37,7	40,1	40,0	-255	-239	-234	n/a
Finsko	39,0	40,9	41,2	38	44,6	44,2	47,3	42,0	-62	-17	-62	n/a
Bulharsko	18,8	18,7	20,5	16	32,8	33,7	32,5	36,0	-654	-1106	-1142	-260
Česko	14,9	14,8	15,2	13	34,2	33,7	35,1	32,0	-299	-302	-260	-100
Dánsko	31,8	34,7	35,7	30	48,2	48,4	49,0	40,0	93	86	52	-22
Chorvatsko	28,3	27,3	28,0	20	28,7	34,1	33,1	35,0	-237	-313	-394	n/a
Maďarsko	14,3	13,5	12,5	13	32,1	33,7	33,4	34,0	-329	-908	-986	-450
Polsko	11,3	11,0	11,3	15	45,7	45,7	46,6	45,0	-4218	-4516	-4800	-1500
Rumunsko	25,0	24,5	23,9	24	26,3	24,6	25,8	26,7	-2074	-2755	-3041	-580
Švédsko	53,4	54,2	54,6	49	51,3	51,8	52,5	45,0	237	293	390	n/a
EU27	18,0	18,5	18,9	20	38,6	39,4	40,3	40,0	-4717	-8575	-11974	n/a
UK	9,0	9,7	11,0	15	48,2	48,8	50,0	:	256	1054	n/a	n/a

Tato publikace je považována za doplňkový zdroj informací našim klientům i nejširší veřejnosti. Na informace uvedené v ní nelze pohlížet tak, jako by šlo o údaje nezvratné a nezměnitelné. Publikace je založena na nejlepších informačních zdrojích dostupných v době tisku. Použité informační zdroje jsou všeobecně považované za spolehlivé, avšak Česká spořitelna, a.s. ani její pobočky či zaměstnanci neručí za správnost a úplnost informací. Autoři považují za slušnost, že při použití jakékoliv části tohoto dokumentu, bude uživatelem tento zdroj uveden.

Některé obrázky použité v této publikaci pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise. Icon made by Freepik from www.flaticon.com.
Vydáváno pod evidenčním číslem Ministerstva kultury ČR: MK ČR E 16338, ISSN on-line: 1801-5042, ISSN tisk: 1801-5034.

